

# POAHAJ BÓH

## ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

11. číslo

Budyšin, nowember 1962

Lětnik 12

### Po krótkich pučach do dalokeho kraja

Při rowje Bjarnata Krawca

Z hnutej wutrobu stejachmy w Warnočicach při rowje Bjarnata Krawca. W pačerjach so njemodlachmy jenož, zo by Bóh duši našeho njezapomniteho serbskeho komponista smilny był, ale so tež džakowachmy, zo bě našemu ludej jeho wobradził. My, kotřiž smy jeho nazhonili jako dirigenta serbskich spěwnych towarstwow, kak tam wón zahoriće a z wotmachom dirigowaše, zo jeho kudzerjate šědžiwe włosy jenož tak lětachu, kiž je so z tutym wobdarjenym duchom zeznać móhł, budže to sebi wažić jako wosebitu hnadu wot Boha.

Nimale čas žiwjenja je z boka Serbow, w Drježdžanach, skutkował — a nětko je swój posledni wotpočink dostał za mjezami w Čechach. Po kilometrach drje nam bliže, ale moje žedenje k jeho rowej stupić směć, bě so hakle létsa přeni króć dopjelnilo.

Tu njech je hnydom sobu naspomnjene, zo sym něšto njedzel pozdžišo při rowje Krawcowneho přečela, a nam runje tak lubeho serbskeho wótčina, prof. Oty Wičaza w Stollberku w Rudnych horach stał. Džesać lět hižom budže (28. 11.), zo je wón swojej woči zaždželi k poslednjemu sparej. Husto dosć wšak při rowach nas swědomje wobskorzuje dla skomdženeje lubosće, ale při tutymaj rowomaj spominach na swoju zahoritu a džakownu lubosć, kotruž sym k tutymaj mužomaj měł, jako běštaj hišće mjez nami.

#### Po horach a dolach

Wot Ještěda (1010 m wysoki) zhladowachmy do krasneje krajiny přez město Liberec (Reichenberg) na Lužiske hory. Běchmy wšak jenož něšto kilometrow za mjezami. Po rjanych pučach — a to ma so wosebje wuzběhnyć: W Českosłowakskej smy jězdžili po woprawdže krasnych drohach — jědžechmy dale přez plódnú hórkatu a lésojtu krajinu. W Nowym Borje pozastachmy při rowach rjekow, kotrychž rakuske knježerstwo zatřělić da dla jich narodneje zmyslenosće. Poł léta pozdžišo dostachu Češa a Slowacy swoju swobodu.

Rady chcychmy na Milišowku. Jako wyši šulerjo smy raz z rjadownju na njej pobyli. Ale mróčele wisachu tak nisko, zo běše wjeršk w samej kurjawje. Haj, my smy wjele po sewjernych Čechach wokoło jězdžili a nam běše popřaty tež na Křiwoklad směć dojěć. Křiwoklad, to je poměrnje de-

rje zdžeržany hród njedaloko Prahi. Jow běše swěrný biskup českosłowatskeje cyrkwy Jan Augusta šesnaće lět swojeje wěry dla zawrěny. Wón je swěrný wostał swojej wěcy, ale wón dyrbyješe z bolosćemi spóznac, zo bě čas wonka mjez tym dale šol. A biskupej běše čežko, hdyž so skónčnje z jastwja wróci, prawy zwisk zaso namakać ze swojej cyrkwy a ze swětom.



Katolska cyrkej w Jablonach

#### Jablone

Haj, zrudny dońt maheho pasličkarja dyrbiće tež zhonić.

We Jablonach steji wulkotna katedrala k česći pobožneje žony. Z spóždžiwanej ju wuhladaš wosrjedz maheho městačka, dokelž njeby tu tajki wulkotny Boží dom wočakował. A tale krasnosć znutřka. Ja wšak mam docyła barokne cyrkwy lubo, hdžež so njemóžeš nahladać wšitkich postawow a wołtarjow. Tam je wšo poľne žiwjenja. A tak tež krasna Jablonska cyrkej. Spody tuteje cyrkwy su tak rjec katakomby. Njejsu to jednore pincy, ale zawite chódy a zaso wjetše rumnosće, hdžež steja kašće zemrětych. Zdžela su do tutech kašćow zwjercha škleńcu zatwarili, zo móžeš zeschnyte, brune zmoršćene wobličo zemrěteho w kašću widžeć. To wšak njeje žadyn wosebje rjane napohlad, a Handrij wšon nastrožany měnješe: „Ja njebych chcył tajka mumija być“.

### Naše hrono na nazymnik 1962

Wopomń, kak sy dostał a slyšał, a džerž jo a čin dobrotu.

Zwj. swj. Jana 3,3

Japoštoł Jan je na kupje Patmje w Duchu wosebite, krasne wěcy widzał a slyšał, kotrež su napisane w poslednich knihach Biblije; w tak mjenowanym „zjewjenju swj. Jana“. Sydom wosadam ma wšelake zdželić, zwjeselace, zrudžace, chwalobne, njechwalobne. Tu mamy před sobu napominanje za Sardisku wosadu. Jej ma Jan w mjenje Chrystusowym přez wšu měru chutne slowo prajić: „Ty maš mjeno, zo sy žiwy, ale sy morwy!“ Zrudniši wusud sebi do cyła wumyslić njemóžemy!

Sardiska wosada běše ze smjerću wohrožena, štož jejne cyle wosadne žiwjenje nastupa. Duchowna smjerc je woprawdže žalostna naležnosć. W tamnej wosadze so wšelake připóznaca hódné stawa, ale wšo jenož na zwonkowne wašnje. Přeco zaso běchu naše wosady w běhu časow z tym wohrožene, wosebje w času, jako so samo wot so rozumješe, cyrkwi přislušeć. Temu džensa wjace tak njeje, temu tež tehdom w Sardiskej tak njeběše! A tola běše so stało, zo běše wšo wěrne wosadne a duchowne žiwjenje wotemřelo.

Jenož jedne pomha: So dopomnić, kak běše w spočatku, z kajkej lubosću a wjeselosću a zahoritósću běchu wjesołu powěsć wo Chrystusu dostali a slyšeli, a potom na to hlada, štož so nětko hišće namaka abo njenamaka a — pokutu činić a z nowa započec! Za to mamy w nowembru pokutny džerž! Pokuta njeje jenož pobožny skutk, ale znutřkowne zadžerženje Bohu napřecó. Skónčnje rěka, so wrócić wot wopačneho puća a so k njemu wobrocić a přibližować.

K tajkemu zadžerženju, k tajkej znutřkownej zmyslenosći pomhaj nam přeco zaso z nowa Bóh Wót přez našeho Knjeza Jezom Chrysta! Hamjeň. La.

Před něhdže sto lětami běchu tam zaso raz jehno pochowali. Mały chudy pasličkar w swojej wěpnosći bě so tež sobu změšał mjez ludźi a šol z nimi do katakombow. Tam chcychy jako posledni wuńć, ale běda, hdyž běše wšo čma wokoło njeho, njebě so wjace won namakał. Dwanać lět pozdžišo nadeńdžechu jeho čelo, kotrež bě mjez tym dospołnje zeschnyło. Wón tam sedžeše w jednym kućiku z wjace króć zlamanaj nohu. Při sebi



swoje pasličky, z kotrymiž bě po domach chodzil a je předawał. Što drje je tuton mały pasličkar do stysknych poslednich dnjow žiwjenja tam přečerpil! Spóznawši zo wuchod njenamaka bě sebi stysknje po schodach běhajo nohu zlamał a skónčnje tam wumřel. Nichtó njebě pytny, zo bě pasličkar sobu nutř šo! a hišće mjenje, zo njebě z ludźimi sobu won přišo! Nichtón njeje zhonił, što je tuton mały pasličkar byl. Snano staj něhdže we Słowakskej staršej na swojeho hólca čakałoj, a nještaj ženje zhoniłoj, hdže je wostał.

Před Bohom wšak tón mały pasličkar njeje zhubjeny. Wón je přez wulke tyšnosće přešo! ze styskneje samotneje čemnosće do radostneho njebjeskeho swětla.

Torhošco  
w Jablonach



## Móže přiroda byc Boži dom?

Farar spěchaše na posedzenje. Nadobo pozasta a pohladny na časnik: „Ach, mój swěće, nětka sym ja po! hdžiny přezahe wotešo! Što činju? Hišće raz dom hić — to so wjac nje-wuplać! . . .“

Tak so wón na ławku sydny. Nětka mješe tež skónčnje raz chwile, na spěwanje ptačkow poskać a so nad rjanej přirodu wjeselić.

Na ławce sedže hižom młody muž. Wón čitaše. Po chwilce rjekny młody muž: „To je tola rjany wječor džensa, nic wěro?“

„Haj, jara rjany!“

W samsnym wokomiku poča so něhdže zwonić. Hněwnje rjekny młody muž: „Hm, nětka te stare žonki zaso do swojich tak mjenowanych Božich domow čampaja. Mój Boži dom je přiroda, natura. Ta mi wo Boze powěda. Tu je přezjednosť, porjad a nutnosť! Tu swojeho Boha namakam.“

„Hm.“

Młodženc so poča prašeć: „Wy nič njeprajice? Njewěriće Wy do Boha?“

„Ow, haj!“ rjekny farar. „Samo jara kruće.“

„Na widziće! Tak smój sej tola přezjednaj!“

„Přezjednaj? Ja njewěm prawje. Ja so boju, zo Wy ze swojej přirodu předaloko njeprindžeće!“ Farar pokaža na blečk k swojimaj nohomaj. Młody muž so schila a hladaše. Stoha bě tam widžeć? Tam bě wulka črjoda mrowjow čorneho bruka nadpadnyla. Bruk so wjac dowobarać njemóžeše.

To bě po wšem zdaću mordarstwo w swěće małych zwěrjatkow.

„Harmonija? Porjad? Nutnosť?“ rjekny farar. „Nó, ja prawje njewěm.“

Młody muž so zakitowaše: „Tež to dyrbi byc! Tež to ma swój zmysl a zaměr w přirodze!“

„Zawěsće!“ džeše duchowny. „Ale hdy byšće Wy tón bruk byl? Hlejće, ja znaju wjele ludźi, kotrymž so nimale podobnje kaž tomla brukej dže — jich teptaja, nadpaduja a kónčuja. A ci so njeprěstawajcy prašeja: Kak móže Bóh to dopuścić? A hdy by so Wam jónu tak šo kaž tomla brukej, njebyšće so tež Wy takle prašał?“

Młody muž so nětka rozhori: „Wy Boha přejeće! Wy chceće mi moju wěru wzać!“

„Ně, nihdy na nihdy!“ rjekny duchowny. „Ja chcu Wam jenož krutu a prawu wěru dać, kotraž je tež, hdyž nazymske wětry duja, wobstajna.“

Zadžiwany, mjelčo a kedžbnje hladaše młodženc na fararja.

A farar dale powědaše: „Wy dyrbiće mjenujcy Zbožnika namakać, Jezom Chrysta. Tež W a š a wutroba so poprawom za nim žedži. Wón sčini z Was Bože džeco. Nječitajće jenož knihu přirody, ale tež knihu wšěch knihow — Bibliju! Tam Boha zawěrnje namakaće. Tak, a nětka dyrby wo-tenć. Budžće Božemje!“

Duchowny so wotsali. Młody muž wosta sedžo. Přemyslowaše a hladaše doho na blečk, hdžež mrowje runje wboheho bruka wotwlečeču . . .

W. Busch

## Franc Assiski

Hordže zhladowaše bohaty překupe Pietro Bernadone na swojeho syna, kotryž bě so jemu w lěće 1182 narodzil. Hdzy tón na čole swojich towaršow na konju jěchaše, přiwyskowaše jemu wšón lud. Wšudžom bě jeho syn wobubowany. Jeho towaršojo rěkaču jemu „Francesco“, to rěka „mały Francoza“. Najbóle pak so Franciskus, tak wón woprawom rěkaše, na to wjeseleše, zo chcyše kejžor Bjeđrich II, jeho na ryčerja pasować. Nadobo pak bu Franciskus čezko chory. Po něčim so zaso wustrowi, a tehdom zda so je-

mu wšón swět přeměnjeny. Štož bě jeho něhdy tak jara wjeseliło: pycha, ryčerstwo, džiwje jordowanje, to wšitko bu jemu nadobo wojedne. Jako smědžeše přeni króc zaso na konja, čerješe jeho do samoty. Před wrotami města Assisi w srjednej Italskej, hdžež bě doma, prošeše jeho wusadny wo jalmožnu. Franc so nastroža pře zadlawe rany wusadneho a spěchaše dale. Po chwilce pak so hańbowaše, zo bě tak njesmilny byl a so zawróci, wobjimowaše choreho a wobdari jeho bohaće. Nutrnje so

wjeseleše, zo bě swojemu choremu bratřej pamhał. Tale hodžina bě wazna za cyle jeho žiwjenje.

Franc wěnowaše so nětka chorym, předewšěm wusadnym. Něhdyši towaršojo chcychu jeho znowa za sebe dobyć a prašachu so jeho, hač ma wón něhdže skradžu někajku njewjestu. A Franc jim horđe wotmołwi: „Haj, mam njewjestu, nadobnišu a rjeňšu, hač sće hdy žanu widželi!“ Z tym wón mjenješe chudobu, kotrejž chcyše swoje žiwjenje wěnować. Z wjesolej wutrobu rozpředa Franc wšo swoje ryčerske zamoženje, zo by chudych móhl zastarować. Za ryčerske zabawy bě jemu nan rady pjenjezy dawal, tola zo syn nětka wšitko chudym woprowaše, to jeho jara mjerzaše.

24. februara 1208, w nimale rozpadanej cyrkwiće Portiuncula, styšeše Franc přeni króc wo wupóslanju Jezusowych wučobnikow (sčenje Mateja na 10. stawje). Nětka Franc wědžeše, što ma činić. Franc bě nětka jako samotnik podla teje kapalki žiwy. Prošo a předujo čahaše po kraju. Najprjedy jeho ludžo wusměšowachu, potom pak mējachu jeho jara lubo, dokelž běše tak džiwne wjesoly a zbožowny. Bórže tež přichadzachu młodzi ludžo a mužojo a prošachu jeho, zo by jich do swojeje služby wzał. Tež woni jako chudzi prošerjo předujo kraj přeměrjowachu.

W katólskej cyrkwi maja hišće džensa rjad franciskanow, katólska cyrkej je Franca Assiskeho tež swjateho prajila.

Wo Francu Assiskim směmy prajić, zo je wón ze wšěch katólskich mnichow a swjatych nam ewangelskim křesćanam najbliži. Znata a jara wobubowana je jeho krasna modlitwa „Ow, Knježe, sčini ze mnje grat swojeho měra“, kotruž tež w ewangelskich Božich domach spěwaja. Serbsce wšak ju bohužel hišće styšeli njejsmy. Snano maju ju katólsky Serbja zerbščěnu?

Franc Assiski zemřel 3. oktobra 1226 w cyrkwiće Portiuncula, hdžež bě jeho Bóh Knjez něhdy do swojeje služby powolał.

## Izrael rosće

W Izraelu bydli nětka přez dwaj milionaj židowskich ludźi. Za čas 1. swětoweje wójny běše w tehdomnej Palestinje jeno 56 000 Židow.



# Čłowjeske čěło – wulki Boži dźiw

Znaty čłowjek, njewěm pak bohužel štó, je něhdy rjekł: „Moja wutroba je džens 103 389 króc biła, moja krej je 270 milionow kilometrow puća měła, sym 23 040 króc dychał a 12 kubikmetrow powětra do so srěbał, sym 4800 słowow rěčał, 750 hłownych musklow pohibował a 7 milionam baňkam (celam) we swóich mozach skutkować dał. Nětk sym sprócný.“ A při tym njeje so tónle čłowjek ani hišće přejara napinał. Bě to takrjec džen bjez wulkeje prócy.

Čłowjek, kotrehož je Bóh Knjez za krónu swojeje stwórby wuzwolił, je poľny dźiwow.

We wutrobje mamy motor, kiž je tak syľny, zo nima runjeća. Wona je jenož 300 do 400 gramow čečka. Za 70 lět tale wutroba 2 1/2 miliardow króc bije a w tutym času wona 15 milionow litrow kreje pohibuje. A ani jónu njesmě wona přestać bić. Hdy bychmy wšitke swoje žiły a žilki, přez kotrež krej éče, zwjazac móhli, by to 2500 kilometrow doha rola była!

A kak krasny dźiw je tež naš nadkrk, što je to do wulkotneho instrumenta! Štó njeje hižom poľny, rjenje klinčacy sopran wobdźiwał abo so wjeselił, hdyž je bas slyšaľ? Hdy bychmy tule poľnosć a krasnosć kumštnje docpěć chcyli, bychmy dyrbjeli violinu ze 170 trunami twarić. We wuchu mamy tak mjenowanu „šňaku“, ta je jenož 2 centimetraj wulka, tola w njej so chowa harfa ze 24 000 trunami, kotrež so ženje njetřebaja hłosowac! Koncertne křidło ma 240 trunow, tale „šňaka“ we našim wuchu pak sto króc wjace. A při tym

je „šňaka“ wjele milionow króc mjeńša hač koncertne křidło. Našej woči dokonjetej, štož žadny fotoaparát a žadny filmowy aparat njezamóže.

Kosćowce čłowjeskeho čěła ma 222 kosći, 440 musklow jón pohibuje. Što je jenož ruka z jeje 29 kosćemi a 38 musklemi do krasnych wěcow we wuměľstwjce a technice dokonjala!

W mozach ma najbóle komplikowaný, najdospoľniši telegrafiski hamt swoju „centralu“. Wot tam so rjaduje cyle naše žiwjenje přez 1200 milionow čuwowych baňkow (Nervenzellen) a přez 4800 milionow čuwowych ničow. Tu w mozach pak so tež chowaja wšě zacišće, kotrež su so nam hdy zacišćipile. A tele zacišće ličimy po wjele milionach. A při tym waža mozy cyle 1300 do 1400 gramow!

To njesu zdawna wšitke funkcije našeho čěła. Štó hižom wě a na to myslí, zo włosy jednoho čłowjeka za džen (wšitke hromadže) wo sto metrov narostu? A tele włosy bychy móhľe wunjesc 1200 kilogramow.

Do mólčkeho symješka, kotrež z hólým wočkom ani spoznac njemóžemy, je naš Stworiciel wšitko zradował, štož wučinja našu powahu, naš charakter, formu, barbu, wulkosć a k tomu hišće wšě zakłady našeho wašnja, našeho temperamenta a našeje duše.

Sy wo tym hižom rozmyslowaľ? Nimaš chwile k tomu? Ow ně, njepraj to! Hdyž sej tole wšitko přemysliš, njemóžeš docyła hinak, hač Boha Knjeza, našeho Stworicela, a jeho Wšehomóc chwalić a zaso chwalić!

Po katólskim lětopisu „Lěto Knjeza 1962“, nakład swj. Bena w Lipsku.

## Claude Brousson

Po doľhich lětach wulkeho čerpjenja bě reformowana cyrkej w Francoskej nimale na kóncu swojich mocow. Z kćějaceje ewangelskeje cyrkwe bu mrějaca cyrkej. Tehdom powola Bóh Knjez čłowjeka, jurista Claude Broussona. Brouson bu ewangelist a předar reformowaneje cyrkwe a je pytaľ a pozbudžowaľ zatrašenyh a zadwělowanych towaršow swojeho wěrywuznaća. Wšelakich hugenotskich předarjow, kotřiž běchu suroweho přesěćhanja dla z Francoskeje čeknyli, wón pohnu, zo bychy so zaso do wótcneho kraja wróćili. Pjećoch z nich da wyňosć w lětach wot 1689 do 1693 zajec. Wumrěchu w jastwje. Kak zmužići a njepowalni su

čile mužojo byli, zo su wšitko na so wzali! Tež Brousson bě francoski kraj wopuščil. Wróći pak so zaso a kublaše předarjow. Wjetšina z nich je počerpjela smjerć martrarjow. Wjace króc dyrbješe Brousson čekać a přeco znowa je so domoj wróćil. 1698 su jeho w Cléronje popadnyli a wotprawili. W lisće, kiž je so zachowaľ, pisa njeznaty čłowjek wo Broussonowej smjerći: „Ja Wam njemóžu wopisać, kak kruty a wěsty je wón k wotprawjenju šoľ. Kóždy je plakaľ, kiž je widžaľ tohole wulkeho swědka wěry nimo kročić. Wón je ze swojej krvju wobkručil wěrnosć, kotruž je předo- waľ.“

## Dže wo wšedny chľeb za blišeho

Zaso so bliža hody. A starši sej hižom hłowu lamaja, što bychy svojim maľým lubuškam k hodam wobradžili. To wšak je chwalobna wěc, hdyž so starši pěknje wo swoje džeći staraja. Tola při wšem njech nihtó na to njezabudže, zo je wjele, wjele džeći na swěće, kotrymž starši njemóžeja bohate a rjane hody wuhotowac a kotrež so njemóžeja ani prawje najesc. Wo tym je so zašle lěta wokoľo hód hižom wjele pisaľo a prajiľo. Sće

zawěsće hižom zhóдали, to mjenju akciju „Chľeb za swět“! Prašam so Was, lubi ľudzo: Kak móžeće w měrje a spokojom hody swječić, hdyž druh-dže ľudzo z hłodom mrěja? Pjenjezy, kotrež su so dotal nazběraľe, su hižom wjele wužitka měle:

Do Indoneziskeje je so posłaľ do- spoľny hospital ze wšěmi instrumen- tami a lékařstwami. Na kupje Nias, we wječoru kupje Sumatra, twari so nowa chorownja. Domoródní na tutej

kupje čerpja wosebje pod malariju. Z pomocu Němskeho čerwjeneho kří- ža su so do Indiskeje poslaľe konser- wy z krju a medicinske nastroje. Do Peru w Južnej Americe je so poslaľo 450 metrov platu za jednu chorownju a tež wjele rjemjelniskeho gratu. Pje- njezy z NDR su so tež ndžoziľe za za- staranje alžerskich čekancow, kotřiž su so nětko do swobodnje a njewot- wisneje Alžerskeje wróćić směli. — Njeje móžno, naličić wšě te wustawy a kraje, kotrymž je so přez „Chľeb za swět“ pomhaľo. Ale wěste je, zo je so kóždzička hriwna swědomiće a na prawym městnje wudaľa. — Jezus Chrystus, naš Knjez a Zbóžnik, praji: „Zawěrnje, praju wam: Štož sće scĩnili jednomu z tutych mojih naj- mjeńšich bratrow, to sće mi scĩnili.“

## Je tak?

Hdyž so druhu trochu dźiwnje za- dđerzi, maš ty to za njeprějomne. Hdyž pak ty to samsne činiš, je to wěc čuwow.

Hdyž so druhu njeda wot swojeho mēnjenja wotwjesc, prajiš ty, zo ma wón swoju heju. Hdyž pak ty to samsne činiš, mjenuješ to znamjo swojeje krutosće.

Hdyž druhu spyta, někomu z jara přecelny woblíčom pod woči stupić, prajiš ty, zo je wón ludak. Hdyž pak ty to samsne činiš, pokazuješ, zo sy přistojny.

Hdyž sej druhu za wěste wěcy chwile bjerje, prajiš ty, zo je wón smjerć pomaľy. Hdyž pak ty to samsne činiš, je to znamjo, zo wěš rozwa- zować, prjedy hač něšto započneš.

Hdyž druhu zjawnje praji, što myslí, je wón zasakľy a złowólny. Hdyž pak ty to samsne činiš, sy sprawny a čisteje wutroby.

Haj, je tak?

## Što činiš?

J. H. Thomas, něhdy minister za džělo w Jendželskej, powědaše wo tymle podawku: Třo džělačerjo ruba- chy kamjenje za twar Božeho domu. Ja so přenjejo prašach: „Što ty činiš?“ — „Ja kamjenje rubam.“ „A ty?“ so ja drugeho prašach. „Ja zasľužu šil- ling na hodžinu.“ A skónčnje so prašach třećeho: „Što činiš?“ — „Twarju Boži dom.“ Kóždy móže swoje žiwje- nje a džělo na swoje wašnje wobhla- dować. Tón jedyn ma přeco před wo- čomaj wšednu prócu a čini, štož so wot njeho žada. Što je poprawom hó- dnota žiwjenja, to wón njewě. Druhi ma jenož pjenjezy před wočomaj. Pjenjezy su za njeho hódnata žiwje- nja, „kelko zasľužu“ je jeničke pra- šenje jeho eksistencij. Tola je tež hišće třeća móžnata žiwjenja: Ja směm być jedyn wot tych, kotřiž slu- šeja do Božeho domu, do Božeho kra- lestwa! Moje džělo, moja próca je po- tom přinošk, zo by so tutón dom do- twariľ. Tež hospoza, tež muž na čež- kim, napinacym džěle, wšitcy su žiwi pod knjejestwom žiweho Boha. Hdyž tole dopoznaješ, njeje ničo bjez zmy- sľa, potom so swěći tež nad twojej skromnej prócu swěťo wěcneho swě- ta.



## Bože slovo w hosćencu

To je so něhdy w elegantnym hosćencu stało. Hosćo ze wšeho swěta tam sedzachu, mjez nimi tež ludžo z Němskeje. Jědzachu a pijachu. Hdyž bě poľnoć wotbiło, wolachu: „Knjez pinčniko, chcemy plaćić!“ Pinčnik přińdže, Njeprašeše so hakle dolho, wučeze jeno swój zapisnik a po krótkim wokomiku poda hosćom zličbowanku. Hosćo so jara dźiwaja. Tak skoku njeby ničto z nich ličić móhł. Jedyn z nich pak mudrujo wuprasny: „Haj wšak, kaž přeco: w ličeńju dobry, ale w nabožinje slabý!“

A što činješe pinčnik? Wučeze ze swojeho fraka malu knižku — Nowy zakon. Poda jón mudračkej a rjekny: „Prošu, chceće mje tež w nabožinje pruwować?“

Bychmy my tež tak duchapřitomni byli?

Bychmy my tež tak zmužići byli?

## Ewangelske rjady

*Katólska cyrkej ma swoje klóštry, hdžež w pak mnichoj pak knježny žiwi. Ewangelske cyrkwy maja něšto podobne, wězo nic w tak krutej a tradicionalnej formje. Malo budže wo tym znate.*

*Po druhej swětowej wójnje su wšelake tajke ewangelske zhromadženstwa nastale. Tuchwilu mamy tele ewangelske rjady:*

1. *Bratrow z Taizé (wosrjedź Reformowaneje cyrkwy w Francoskej);*
2. *Ekumeniske sotřistwo swj. Marje w Darmstadće;*
3. *Chrystusowe bratrowstwo w Selbitz (w Bajerskej lutherskej cyrkwi);*
4. *Sotry z Grandchamp w Swicarskej;*
5. *Zhromadženstwo sotrow z Pomeryol w južnej Francoskej.*

*To su te najznačiše.*

*Wšitke tele zhromadženstwa su jedne wot tamneho njewotwisne nastale, tola wšitke maja samsny zaměr: słužić našemu Knjezezi Jezusezi Chrystusezi ze wšej lubosću a nutrnosću.*

## Bóh pyta mjez ćerpjacymi

Holandska ewangelistka Corie ten Boom, kotraž je wjele lět dyrbjala tradać w koncentraciskim lěhwje, dokelž bě „njejariskich“ chowala, pisa we swojej knižce „A tola“: „Ja njemóžu wopřimnyć, čehodla je wšitko tele ćerpjenje. Čehodla mam sama ćerpjeć, haj, to móžu wopřimnyć. Bóh je mje sem dowjedł, dokelž je mi nadawk dać chcył. Směm ludžom puć do njebjes pokazować. Wjele z nich bórže wumru. Druzy zaso wostanu žiwi, nětk pak jako Bože džeć, dokelž su Jezusa zeznali, kotryž jim dawa njebjesku zbožnosť a znutřkowny pokoj, trošt w žiwjenju a smjerći.“

Štož mje nastupa, tak směm prajeć, zo sym tu bohaće žohnowana: Sym ćerpjenje našeho Zbožnika zrozumić nawuknyła, a tohodla bu mi jeho njesměrna lubosć přeco jasnija. Ja sym nawuknyła, zo we wšem položenju nic na swoju móc spušeć, ale kaž džećo so wo wšem z tym dorěčeć, kiž dobywa nad kóždej čěsnosću. Ja sym přeco lěpje dopóznała swoju

samsnu niskosć a jeho wulkosć a sym čula nowu móc. Ně, moje žiwjenje mi njebě žadny problem. Tola wšitko druge, štož bě wjele hórše . . .? To jedne pak ja rozumju a to mje džeři: Štož w swj. Pismje steji, je wěro. Bóh so ženje njemyli. Wón widzi nuzu a njesměrne ćerpjenje a sej žada, zo so jemu dowěrjamy. Wón wšitko do swojeje wotcowskeje ruki bje-rje, a tam ma to wostać. To je to, štož sym ja tu nawuknyć měla.“

Zawěsće je drje mjez našimi ćitarjemi — Bohu budž džak! — lědma što, kiž je dyrbjal helu koncentraciskich lěhwow a wšě čwěle čłowje-skeje zlosće nazhonić. Tola my wšitcy dyrbymy we swojim žiwjenju hdys a hdys přez čěmne doły, hdžež nas nuz a dwěle dračuja, doniž nje-zauwamy: Bóh je sej z mnu něšto předewzał! Bóh mi tu a nětko čěžki nadawk staja, z kotrehož mam wuknyć. Bóh chce wote mnje, zo mam druhim pomhać, zo njebychu zadwělowali! Kajke je to zbože za nas, hdyž w ćerpjenju so dohladamy, zo je Bóh nas wuzwolił! P. B.

## Dašće ruske cyrkwy

Ruska prawoslawna cyrkej słuša nětko hižom cyle lěto do Swětoweje rady cyrkwjow. Mjez tym su tež dašće křesćanske cyrkwy w Ruskej prosyle wo přiće do tohole najwjetšeho zwjazka křesćanow. Su to Ewangelsko-lutherska cyrkej w Estonskej (350 000 dušow), Ewangelsko-lutherska cyrkej w Letiskej (500 000 dušow), Armenska japoštołska cyrkej (4,5 milionow dušow, wot nich bydli 1,4 mil. wěriwych zwonka sowjetskeho kraja), Gruzinska (Georgska) prawoslawna cyrkej a Zwjazk baptistow/křesćanow ewangelija z 545 000 dušemi.

Centralny wuběrk Ekumeniskeje rady cyrkwjow je próstwy tutech cyrkwjow schwalil a je nimo nich tež hišće dašće cyrkwy přijal: Armensku japoštołsku cyrkej w Srjedźnym ranju, w Grekskej a w Sewjernej Americje, Ewangelsku cyrkej w Južnej Africe, Lusitansku cyrkej w Portugalu, španisku reformowanu episkopalnu cyrkej a Zwjazk protestantskich cyrkwjow na nižozemskich Antillach.

## Z Cyrkwineho swěta

*Sotry swj. Marje w Darmstadće su předewšěm tohodla znate, zo chcedža so čisće a jenož Jezusezi podwolić. To je zawěsće tež zaměr wšěch druhich, tola wone to wosebje wuzběhuja. Z pisanim a řečanym słowom so wone prócuja, Knjezowu wosadu pozbudžować. Maja swoju čišćernju a so tež hewak žanoho praktiskeho džeća njeboja. Jako so w nacistiskim času křesćanske džećo mjez młodžinu nimale dospoľnje zakaza, so w Darmstadće někotre holcy zešle. W času suroweje wójny bu z toho swěrne towarstwo a w lěće 1947 Ekumeniske sotřistwo swj. Marje. Sotry chodža nje-džeću a swjate dny w dolhim běłym šaće a wšědny džen w čornej drasće ze šnóru a zlotym pjeršćenjom. Wosom lět traje jich pruwowanje, potom hakle su dospoľnje připóznaće. Na*

*dnju zadržasćenja dóstanu Darmstadt-ske sotry tež nowe mjeno. Tutomu sotřistwu je připamknjene dalje towarstwo, do kotrehož słušeja wudate, zwudowane a njewudate žony. Wuske počahi maja Darmstadtske sotry z Izraelom.*

*Žiwjenje a služba Chrystusoweho bratrowstwa w Selbitz stej wusko zwjazanej z wosadnym žiwjenjom w Hornich Frankach. W domje Chrystusoweho bratrowstwa wotměwaja so wšelake ewangelske zhromadžizny a schadžowanja.*

*Tamnej rjadaj, sotry z Grandchamp a sotry z Pomeryol, stej sej stajilo zaměr, z čichim a bjezpotrěbnym žiwjenjom słužić. Tež w Grandchamp a Pomeryol so wotměwaja křesćanske zeńdženja, na kotrychž so wosebje na nutrne modlenje a čišinu keđzbuje. Při snědanju a dopoľnja, při džeće a při wječeri sotry w Pomeryol na příklad mjelča. Do wobjeda čitaja wone kóždy džen zbožnochwalenja. Pomeryolske sotry chodža w swětlych rubjanych šatach z jednorým kožanym pasom a jednorým wobwěškom. Sotry su wšitke swoje powolanje měle, prjedy hač su do rjada zastupile. Su w krutym sotřistwje žiwe, tola nic tak, zo so wo swět a swětné wěcy nje-staraju. Slub, kotrež wone zloža, njeje zakon. Kóžda so za kóždu zamotwita čuje. Dobrowoľnje so rozsudža, zo nje-chadža so wudać.*

*Do Taizéského bratrowstwa słuša tuchwilu 35 bratrow, w Darmstadće je na 70 sotrow, w Selbitz 57 sotrow a 11 bratrow, w Grandchamp na 30 sotrow a w Pomeryol 7 sobustawow.*

*Reformacija je prašenje mnichowstwa wotpokazala. To bě tež bjez džiwa, po tym štož bě w běhu lěttotkow z toho nastalo. Luther pak, kiž bě tola něhdy sam z mnichom był, njeje mnichowstwo začisnył, ale je sej prał, zo by so tež wone reformowalo. Reformacija pak njeje zamóhla, mnichowstwo w ewangelskim duchu reformować. Wichern, wótc znutřkowneho misionstwa, je raz prajil: „Rjady njejsu někajka institucija romskeje cyrkwy, ale wěrneje katólskeje cyrkwy! Bóh daj, zo bychmy tež my podobne towarstwa w ewangelskej swobodze měć móhli!“*

*Bratřa z Taizé chcedža skutkować kaž něhdy Knjezowi japoštoľo, chodža do fabrikow na džećo, słuža w ja-stwach a druhdže, zo bychu ludžom Bože slovo připowědali. Jich Bože služby su liturgisce bohaće wuhotowane. Bratřa chodža na nje w jednorých bělych kutach. Bože služby so wotměwaja rano a wječor. Taizěscy bratřa pak so tež z rzy teologiskim džećom zaběraju.*

**Drježdžany** — Na přichodnych serbskich kemšach w Drježdžanach na druhej njedželi adwenta, 9. 12. 1962, popoľnju 15.30 hodž. w cyrkwi swjateho Marka (Markuskirche Dresden Pieschen) budže předować knjez farar Albert-Malešanski.

Nakład Domowina. — Wuchadža z licencu č. 733 nowinarskeho zarjada pola předsydy ministrskeje rady NDR jónkróć za mēnac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamowitwy redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswadčislki. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšnje.